

Vergaderjaar 1984-1985

19 033

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie en het Wetboek van Strafvordering (Hoger beroep in strafzaken bij een enkelvoudige kamer)

B

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 5 december 1984

Bij kabinetsmissive van 18 april 1984, nr. 52, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Justitie, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een wetsontwerp met memorie van toelichting tot wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten (Hoger beroep in strafzaken bij een enkelvoudige kamer).

1. Het wetsontwerp wil bereiken dat strafzaken van eenvoudige aard ook in hoger beroep door een enkelvoudige kamer van de rechtbank of het gerechtshof worden behandeld. De memorie van toelichting (blz. 2) verduidelijkt de eenvoudigheid van aard aldus dat het gaat om zaken die, wat betreft de bewijsvoering en/of de rechtstoepassing, van eenvoudige aard zijn en die strafbare feiten van geringe ernst betreffen. Verderop in de memorie van toelichting (blz. 6) stelt Uw minister dat het voor de hand ligt dat na invoering van de mogelijkheid van behandeling van strafzaken in hoger beroep door een enkelvoudige kamer in overleg tussen rechter en openbaar ministerie een werkwijze zal ontstaan, waarbij bepaalde soorten van zaken die ingevolge de in de wet omschreven voorwaarden enkelvoudig kunnen worden behandeld, als regel voor

behandeling door een *unus iudex* in aanmerking komen. Hoewel de Raad van State groot gewicht toekent aan het beginsel van collegiale rechtspraak in hoger beroep, acht hij het, gelet op de gunstige ervaringen met de bestaande enkelvoudige behandeling van strafzaken door de rechtbank (politierichter) en gelet op de beperkte competentie van de kantonrechter in strafzaken, aanvaardbaar dat unus-rechtspraak in strafzaken in hoger beroep door de rechtbank geschiedt.

De Raad heeft echter overwegende bezwaren tegen het enkelvoudig behandelen van strafzaken in hoger beroep door het gerechtshof. Hij verenigt zich met de argumenten, welke in dit opzicht zijn aangevoerd door de Staatscommissie Herziening Rechterlijke Organisatie en de Hoge Raad der Nederlanden, in de memorie van toelichting weergegeven en besproken onder onderscheidenlijk 3.2 en 3.3.

De argumenten, welke Uw minister daar tegen in brengt, geven het college niet een andere overtuiging. Niet valt in te zien dat strafzaken in de misdrijfsfeer in hoogste feitelijke instantie door één raadsheer met meer bekwaamheid en ervaring zullen worden afgedaan dan door de politierichter, en dat van diens zijde een grotere betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de strafzaak zal uitgaan dan van een meervoudige

kamer. Dat het voorstel in de schatting van Uw minister zal leiden tot 16 raadsheren minder, weegt naar verhouding niet op tegen de bezwaren welke, zo als voormeld, het ontwerp ontmoet.

2. De Raad is tevens van oordeel dat overwegende bezwaren verbonden zijn aan het voorgestelde artikel 426c, tweede lid, Sv. dat de enkelvoudige kamer in hoger beroep verbiedt om een straf of maatregel op te leggen, die een langere vrijheidsbeneming meebrengt dan de verdachte bij het vonnis in eerste aanleg is opgelegd.

De unus-appèlrechter bij de rechtbank ware in zijn beoordeling van de juistheid van de in eerste aanleg genomen beslissing niet te beperken. Immers, een behandeling in hoger beroep behoort een beoordeling van de zaak in volle omvang te zijn, hetgeen moet kunnen leiden tot een andere beslissing dan in prima.

3. Het college kan zich overigens voorstellen dat een meer doelmatige besteding van de tijd van een rechter in meervoudige kamers nagestreefd wordt. Een nuttige werkwijze zou daarvoor kunnen zijn één rechter of raadsheer in een zaak als rapporteur te doen optreden, ook op de terechtzitting, zodat daarmee de voorzitter en het andere lid ontlast worden. Anders dan het Wetboek van Rechtsvordering

bevat het Wetboek van Strafvordering daarvoor belemmerende artikelen (artikelen 274, 298 en 415 Sv.) op grond waarvan het Gerechtshof te Arnhem meende dat een dergelijke wijze van werken leidde tot nietigheid van het onderzoek op de terechtzitting (NJ 1979, nr. 202). De Raad beveelt aan dat het Wetboek van Strafvordering op deze punten wordt gewijzigd, zodat deze wettelijke belemmering vervalt en de rechterlijke macht haar werkwijze ten deze naar eigen inzicht kan inrichten.

4. Nu een aanpassing van de Wet op de Economische Delicten (WED) wordt voorgesteld (artikel III) moge de Raad wijzen op de regeling die daarin is vervat aangaande de samenstelling van de economische kamers bij de rechtbanken (artikel 40 WED). Deze samenstelling geschiedt door de Kroon, terwijl de enkelvoudige kamers van de rechtbanken en de gerechtshoven volgens de voorgestelde artikelen 57 Wet op de Rechterlijke Organisatie (WRO) (nr. W03.84.0126) en 70 WRO (dit ontwerp) «overeenkomstig door Ons te stellen regels» door deze colleges zelf gevormd worden. Aanpassing van artikel 40 WED acht het college voor de hand te liggen.

De Raad van State heeft blijkens het vorenstaande bezwaren tegen het voornaamste onderdeel van het voorstel en geeft U mitsdien in overweging het wetsontwerp niet aldus te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Vice-President
van de Raad van State,
W. Scholten